

РЕШЕНИЕ

№ 5687

гр. София, 26.09.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 43
състав**, в публично заседание на 13.09.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Весела Цанкова

при участието на секретаря Десислава В Симеонова и при участието на прокурора Тони Петрова, като разгледа дело номер **10117** по описа за **2022** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.284 от ЗИНЗС, чл. 203 от АПК и чл. 1, ал.

1 от ЗОДОВ.

Образувано е по искова молба с вх. № 39824/07.11.2022г. на АССГ, подадена от Д. Б. А., ЕГН [ЕГН], с която е предявен иск срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ за заплащане на обезщетение за причинени неимуществени вреди, в размер на 30 000 лева, за периода от 16.03.2022г. до 07.11.2022г., ведно със законната лихва от 07.11.2022г. до окончателното плащане. В исковата молба се твърди, че вредите са от нарушение на чл. 3, ал.1 и ал. 2 от ЗИНЗС. Ищецът посочва, че след настаняването му в СИЗ на 16.03.2022г., здравословното му състояние се влошава, без да се предприемат действия за адекватно лечение. В затворническото общежитие в Казичене, където е преместен, има дървеници, комари, дограмите на прозорците са дървени и не са уплътнени, хигиената е ниска. Няма осигурена топла вода, а длъжностните лица от затворническото общежитие отправят заплахи и закани към задържаните лица. Тези действия и бездействия на затворническата администрация му причиняват неимуществени вреди като уронване на достойнството, унижение, чувство за малоценност, страх, безсъние. Претендира присъждане на обезщетение за вредите в посочения по-горе размер. Претендира разноски.

Ответникът – Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, чрез юрисконсулт Д., в писмен отговор на исковата молба и в хода по същество на делото прави искане за отхвърляне на иска като неоснователен и недоказан. Излага съображения за липса на законовите предпоставки за ангажиране отговорността на ответника по реда на чл.

284, ал. 1 от ЗИНЗС. Прокурор П. от СГП дава заключение, че исковата претенция е неоснователна и недоказана и моли да бъде отхвърлена.

Съдът, като взе предвид изложените от ищеца в исковата молба фактически обстоятелства, на които се основава искът и формулираният петитум, квалифицира правно иска по чл. 284 от ЗИНЗС. Като взе предвид събраните по делото доказателства, които обсъди по реда на чл. 12 от ГПК, вр.чл. 144 от АПК, съдът приема за установено от фактическа страна следното:

По данни от административната преписка се установява, че Д. Б. А. е постъпил на 17.03.2022г. в затвора в [населено място]. Разпределен е в ЗООТ „Казичене“ при затвора [населено място] от 08.04.2023г.

По време на престоя си в ЗООТ „Казичене“ е пребивавал в стандартно спално помещение. Всички спални помещения в ЗООТ „Казичене“ са с еднакви параметри като жилищна площ и условия на настаняване. Всяко спално помещение е с квадратура от 17 кв.м., без в тях да се включва прилежащ санитарен възел, който е 3 кв.м. и коридор с размер от 1,5 кв.м. Спалните помещения при максимален капацитет са за най-много общо четирима лишени от свобода. Спалните помещения имат самостоятелни санитарни възли и постоянен достъп до течаща вода. В санитарните възли има тоалетна чиния и мивка, както и вграден отдушник. Всяко спално помещение има прозорец с размери 300/140см., с отварящо се крило за проветряване. Констатирани повреди на дограмата се отстраняват своевременно от работници поддръжка в общежитието.

На всеки от етажите има обособено по едно помещение – баня, с прилежащ 1 бр. душ и 1 бр. електрически бойлер, който може да се ползва от настанените на етажа лишени от свобода, всекидневно от 06.30ч. до 23.00ч.

Почистването на общите коридори и общото кухненско помещение се осъществява от назначен чистач на основание чл. 80 от ЗИНЗС, лишен от свобода. Хигиената в спалните помещения се осигурява от настанените в тях.

През зимните месеци, отоплението в спалните помещения е посредством радиатори и локална парова централа за общежитието, оборудвана с котли на дизелово гориво. Ищецът има и разрешение за ползване на допълнителен отоплителен уред – вентилаторна печка.

Спалните помещения се дезинсекцират спрямо изготвен график, от лицензирана фирма. Ищецът не е посещавал медицинския кабинет с оплаквания от ухапване от дървеници, комари и др.

Приложен е график по месеци за извършване на дезинсекция и дератизация в затвора в [населено място]. Дейностите се осъществяват от ДЗЗД „Фаворит Мениджмънт“ по Договор за възлагане на обществена поръчка за услуги с № 650/20.01.2021г., сключен между ГД“ИН“ и ДЗЗД „Фаворит Мениджмънт“.

От Омбудсмана на Република България е получен отговор, че за периода от 16.03.2022г. до 07.11.2022г. няма изготвен доклад за условията в ЗООТ „Казичене“ от Дирекция „Национален превантиване механизъм основни права и свободи на човека“ към институцията на омбудсмана.

Приложена е медицинска документация, видно от която, Д. Б. А. е консултиран с онколог и му е осигурено продължаване на лечението в ЗООТ „Казичене“. На 08.04.2022г. му е поставена ампула „Небидо“, по предписание на лекуващия лекар.

Представен е на ТЕЛК за определяне на група инвалидност. Определена му е инвалидност 70% с ЕР на ТЕЛК № 9053599/11.10.2022г. Осигурени са му

необходимите изследвания, включително консултация с хирург.

Разпитан е свидетеля С. Ч. Т., осъждан, с дела срещу ГД“ИН“ за условията на пребиваване в ЗООТ „Казичене“. Съдът кредитира частично показанията на свидетеля, като отчита заинтересоваността му, предвид делата срещу същия ответник и на същото основание, както и обстоятелството, че дава показания за период, който не съответства на исковия, а именно за периода от м.11.2022г. до 22.03.2023г., докато исковият период е от 16.03.2022г. до 07.11.2022г. Свидетелят дава показания, че е бил настанен в ЗООТ „Кремиковци“ в периода от м.11.2022г. до 22.03.2023г. В килиите имало дървеници, хлебарки и мишки, въпреки, че се пръскало срещу паразити. Помещенията се чистели редовно, но хигиената била ниска. Килиите имат самостоятелни санитарни възли, но топла вода се осигурява с бойлер за целия етаж. Знае, че ищецът има заболяване, което е лекувано, но счита, че здравеопазването е на ниско ниво. В помещенията има влага, а през зимата е студено. Счита, че препаратът за дезинфекция е разреден и неефективен.

По искане на ответника е разпитан свидетеля З. В. Д., началник на ЗООТ „Казичене“. Свидетелят дава показания, че условията в затворническото общежитие са прилични. Взети са мерки срещу дървеници и хлебарки и към настоящия момент в общежитието няма паразити. Всяко помещение има санитарен възел. На етажа има баня с топла вода и всеки има достъп до нея. Осигурено е отопление, проветрение, достъп до естествена светлина. Размерите на килиите са 23 кв.м. и в тях се настаняват до 4 човека.

При така установената фактическа обстановка, съдът намира от правна страна следното:

Искът е допустим, но неоснователен и недоказан.

Материалноправната уредба на твърдяното право се съдържа в чл. 284, ал. 1 ЗИНЗС, който предвижда, че държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл.3, регламентиращ изисквания към условията, при които се поставят осъдените лица.

Основателността на предявения иск предполага установяване наличие на следните материалноправни предпоставки: 1) акт, действие и/или бездействие на специализираните органи по изпълнение на наказанията, с които се нарушава чл. 3 ЗИНЗС; 2) настъпила неимуществена вреда в правната сфера на ищеца в резултат на нарушението; 3) вредата да е в пряка причинна връзка с незаконосъобразния акт. Неимуществената вреда се предполага до доказване на противното по силата на оборимата презумпция, въведена с чл. 284, ал. 5 ЗИНЗС. Нормата на чл. 3, ал. 1 ЗИНЗС предвижда забрана осъдените да бъдат подлагани на изтезания, жестоко, нечовешко или унижително отношение. Съгласно чл. 3, ал. 2 от закона, за такова се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода, изразяващи се в липса на достатъчна жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност. Изброяването е неизчерпателно.

Отговорността на държавата за причинените вреди по чл. 284, ал. 1 ЗИНЗС е обективна и освобождава ищеца от тежестта да доказва вина на конкретно

длъжностно лице. Обективният неин характер означава още, че държавата отговаря за вредите, причинени от нейните органи или длъжностни лица при изпълнение на административната дейност, които са последица от незаконосъобразните им актове, действия или бездействия, без значение дали са виновно причинени. В чл. 3 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи е прокламирано, че никой не може да бъде подлаган на мъчение, на жестоко, безчовечно или унижаващо отношение. По отношение на лицата, изтърпяващи наказание за извършени углавни престъпления, във вътрешното законодателство на страната това основно право е регламентирано с нормата на чл. 3, ал. 1 ЗИНЗС. На това право на лишените от свобода съответства насрещното административно задължение, при изпълнение на наказанията да бъдат осигурени условия, обезпечавачи поддържането на физическото и психическото здраве и зачитане на правата и достойнството им (чл. 2, т. 3 от ЗИНЗС). "Нечовешкото" или "унижаващо" отношение предполага страдание или унижение, достигащи отвъд неизбежния елемент на страдание и унижение, свързан с дадена форма на легитимно третиране или наказание. Мерките за лишаване от свобода, според ЕСПЧ, могат често да съдържат такъв елемент, като държавата трябва да осигури на лишеното от свобода лице условия, които са съвместими с уважението към човешкото достойнство, така че начинът и методът на изпълнение на мярката да не го подлагат на стрес и трудности с интензивност, която надминава неизбежното ниво на страданието, свързано със задържането.

Ищецът обосновава исковата си претенция с твърдения за допуснато нарушение на чл.3 ЕКПЧ и чл.3 ЗИНЗС, като относно отделните фактически основания, съдът излага следното:

По отношение на твърдението за неполагане на адекватни медицински грижи в исковия период, съдът счита същото за неоснователно и недоказано. Съгласно разпоредбата на чл. 128 от ЗИНЗС, при изпълнение на наказанието лишаване от свобода се създават условия за опазване на физическото и психическото здраве на лишените от свобода. Условията и реда за медицинско обслужване в местата за лишаване от свобода са определени в Наредба № 2/2010г. за условията и реда за медицинско обслужване в местата за лишаване от свобода, издадена от министъра на здравеопазването и министъра на правосъдието на основание чл. 128, ал. 3 от ЗИНЗС. Налице е разлика между длъжимата административна дейност по материално-битово осигуряване, оборудване с медицинска техника, снабдяването с лекарства и др. и медицинската такава - профилактична, диагностична и лечебна, като качеството на последната следва да се основава на медицински стандарти и добра медицинска практика. Това следва от разпоредбите на чл. 3 и 4 от Правилника за устройството и дейността на лечебните заведения към Министерството на правосъдието, приет с ПМС № 159 от 17.07.2003 г., както и тези на чл. 3, 4 и 5 от Наредба № 2/2010 г. Според чл. 133 от ЗИНЗС към затворите, затворническите общежития и поправителните домове се създават медицински центрове, а съгласно чл. 134 от същия закон в тях се осъществяват: 1. спешна медицинска и дентална помощ; 2. първична медицинска помощ; 3. специализирана извънболнична медицинска помощ; 4. дентално обслужване; 5. профилактична, рехабилитационна и хигиенно-противоепидемична дейност за поддържане и укрепване на физическото и психическото здраве на лишените от свобода; 6. медицинско освидетелстване на здравословното състояние на лишените от свобода.

Задължението на ГД "ИН" във връзка с правомощията му по медицински въпроси е

свързано със създаването на условия за опазване на физическото и психическото здраве на лишените от свобода съобразно чл.128, ал. 1 от ЗИНЗС, което по същество е административна дейност по смисъла на чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ. Следователно, дължимата административна дейност съставлява изпълнението на задължението по чл. 128, ал. 1 от ЗИНЗС за създаване на условия за опазване на физическото и психическото здраве и за медицинското обслужване на лишените от свобода лица съобразно Наредба № 2 от 22.03.2010 г. за условията и реда за медицинското обслужване в местата за лишаване от свобода.

Така цитираната законова уредба налага да се приеме, че за да е налице незаконосъобразно действие или бездействие, свързано с осигуряването на достъпна медицинска помощ, трябва да се докаже или отказ от страна на ответника да бъде осигурен достъп до медицинска помощ на съответния лишен от свобода, или отказ да бъде предоставена медицинска помощ (чрез медицинските центрове и специализираните болници за активно лечение, разкрити към местата за лишаване от свобода), или предоставената такава (отново в медицинските центрове и специализирани болници за активно лечение, разкрити към местата за лишаване от свобода) да е осъществена в нарушение на принципите за своевременност, достатъчност и качество на медицинската помощ.

Съдът намира, че в настоящото производство не се доказаха подобни хипотези. Представена е медицинска документация, видно от която, още на 08.04.2022г. /при настаняване на 16.03.2022г./ е направена консултация с лекуващия онколог и по негово предписание е осигурена и поставена ампула „Небидо“ за осъществяване на лечение на ищеца. На 11.10.2022г. е представен на ТЕЛК за признаване на група инвалидност, за което е издадено ЕР на ТЕЛК № 9053599/11.10.2022г. Осигурени са консултация с хирург, изследвания, включително и ПЕТ скенер. Няма данни за влошаване на здравословното състояние. Не е налице неизпълнение на задължения от страна на затворническата администрация по осигуряване на адекватно лечение. Няма причинени вреди, нито причинно – следствена връзка.

Не е основателна и претенцията за обезщетение поради лошите условия на настаняване в ЗООТ „Казичене“. По делото се установи, че битовите условия са приемливи. Всички спални помещения в ЗООТ „Казичене“ са с еднакви параметри като жилищна площ и условия на настаняване. Всяко спално помещение е с квадратура от 17 кв.м., без в тях да се включва прилежащ санитарен възел, който е 3 кв.м. и коридор с размер от 1,5 кв.м. Спалните помещения при максимален капацитет са за най-много общо четирима лишени от свобода. Спалните помещения имат самостоятелни санитарни възли и постоянен достъп до течаща вода. В санитарните възли има тоалетна чиния и мивка, както и вграден отдушник. Всяко спално помещение има прозорец с размери 300/140см., с отваръщо се крило за проветряване. Констатирани повреди на дограмата се отстраняват своевременно от работници поддръжка в общежитието. На всеки от етажите има обособено по едно помещение – баня, с прилежащ 1 бр. душ и 1 бр. електрически бойлер, който може да се ползва от настанените на етажа лишени от свобода, всекидневно от 06.30ч. до 23.00ч. Почистването на общите коридори и общото кухненско помещение се осъществява от назначен чистач на основание чл. 80 от ЗИНЗС, лишен от свобода. Хигиената в спалните помещения се осъществява от настанените в тях.

През зимните месеци, отоплението в спалните помещения се осъществява посредством радиатори и локална парова централа за общежитието, оборудвана с

котли на дизелово гориво. Ищецът има и разрешение за ползване на допълнителен отоплителен уред – вентилаторна печка. Спалните помещения се дезинсекцират спрямо изготвен график, от лицензирана фирма. Ищецът не е посещавал медицинския кабинет с оплаквания от ухапване от дървеници, комари и др. Не се доказва през процесния период неизпълнение на задължение по обезвреда на паразити в помещенията на ЗООТ „Казичене“. Сключен е договор с ДЗЗД „Фаворит Мениджмънт“ по силата на който се осъществява дезинсекция и дератизация в затворническите помещения. Представен е график и по него дейностите се извършват регулярно. Свидетелските показания на С. Ч. Т. съдът не кредитира в частта относно твърденията му за наличие на мишки, дървеници и хлебарки, поради несъответствие с исковия период и обстоятелството, че на същото основание свидетелят има правни спорове със същия ответник. Други доказателства за лоши условия на настаняване няма по делото. Доказва се, че всяко помещение има санитарен възел, а на етажата има баня с топла вода и всеки има достъп до нея. Действително, топлата вода се осигурява с бойлер, а не от централен ТЕЦ, но това обстоятелство не е с такава тежест, че да се приеме като жестоко, нечовешко или унизително отношение, в нарушение на чл. 3, ал.1 и ал.2 от ЗИНЗС. Не се доказва и твърдението, че длъжностни лица са отправяли заплахи и закани на ищеца, приничявайки му стрес и психически тормоз.

Предвид гореописаното, съдът приема, че не се доказва незаконосъобразно действие и/или бездействие на длъжностни лица от администрацията на ответника, което да е причинило претендираната неимуществена вреда. В контекста на изложеното не може да се направи извод ищецът да е бил подлаган на изтезания, на жестоко, нечовешко или унизително отношение, надхвърлящо неизбежното ниво на страдание, свързано със законното му лишаване от свобода. Напротив, спрямо него са предприети максимални мерки по оказване на своевременна, изпълнена по стандарт и адекватна медицинска помощ, осигурени са приемливи условия на настаняване в затворническото общежитие.

За пълнота на изложението следва да се посочи, че съгласно презумпцията по чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС, настъпването на неимуществени вреди се предполага до доказване на противното, но за да се предполагат вреди, следва да са налице действия или бездействия, които да подлагат лишения от свобода на изтезания, на жестоко, нечовешко или унизително отношение. Обезщетенията за неимуществени вреди се присъждат за конкретно претърпени физически, психически болки и неудобства, които са пряка и непосредствена последица от незаконосъобразните действия или бездействия на административния орган или длъжностни лица. Съгласно чл.52 от ЗЗД, обезщетение за неимуществени вреди се определя от съда по справедливост. Понятието "справедливост" не е абстрактно понятие, а е свързано с преценка на редица конкретни, обективно съществуващи обстоятелства, имащи значение за правилното определяне на размера на обезщетението. Законът

е категоричен, че размерът на обезщетението за неимуществени вреди се формира по справедливост по реда на чл. 52 от ЗЗД единствено от степента и характера на преживените болки и страдания от ищеца. В негова тежест е да докаже конкретните страдания, които да са в причинна връзка с действията/бездействията на длъжностни лица.

Съдът намира, че твърдените от ищеца действия/бездействия довели до неимуществени вреди, както и причинно - следствена връзка не са доказани. В съвкупността си изложените фактически и правни доводи обуславят краен извод за недоказаност и неоснователност на предявения иск, поради което същият следва да се отхвърли.

Искането за заплащане на разноски на ответника е неоснователно. В производството по ЗИНЗС не е предвидено изрично заплащане на юрисконсултско възнаграждение, за разлика от това по ЗОДОВ и същите се явяват специални по отношение на общите разпоредби на чл. 78, ал. 8 от ГПК, във връзка с чл. 144 и чл. 143 от АПК, поради което ищецът не дължи на ответника заплащане на юрисконсултско възнаграждение.

Мотивиран от гореизложените съображения и на основание чл. 203 от АПК, вр. чл. 285, ал. 1 от ЗИНЗС, съдът

Р Е Ш И:

ОТХВЪРЛЯ предявеният на осн. чл.284 ЗИНЗС иск от Д. Б. А., ЕГН [ЕГН], срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ за заплащане на обезщетение за причинени неимуществени вреди, в размер на 30 000 лева, за периода от 16.03.2022г. до 07.11.2022г., ведно със законната лихва от 07.11.2022г. до окончателното плащане, от нарушение на чл. 3, ал.1 и ал. 2 от ЗИНЗС.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба в 14-дневен срок от съобщаването му на страните пред тричленен състав на Административен съд – София град.

СЪДИЯ: